

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

§. 2. Quale precium in Simonia requiratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

trans supposita fide & reuelatione donorum spiri-
tuum quatenus res sacra ita vilis reputatur, vt ve-
nari venalis proponatur est mortale grauissimum,
nec sic veniale obleuitatem materiae, quia est grauis
in reuerentia, imò blasphemia, ita tractare quod-
cumque donū gratiæ ac si tam vilis sit, vt à potestate
hominis dependeat vt precio aestimari, & vendi
possit.

Est etiam cōtra iustitiam ex parte vendentis, si in
cōpensatione rei quatenus precisè spectatur, tem-
porale aliquid accipiat. Qui enim temporalem rem
ab altero accipit, sine vllō iure accipiendi, is in iusti-
tiam committit, sed dāns alteri rem spiritualem, nul-
lum ius habet vicissim accipiendi rem temporalem.
Nam accipere non potest titulo gratiæ donatio-
nis, quia suppono, alterum non habere intentio-
nem dandi gratis, neque ex titulo oneroso, quia talis
contractus ipso iure naturali diuino & Ecclesiasti-
co irritus est.

Fama & corporis integritas, quodammodo pe-
cunia aestimari possunt, quia humano arbitrio vsui
deputata non ita vero vt sacra & spiritualis.

§. II.

Quale precium in Simonia requiratur.

Suppono, ad Simoniæ rationem precium
requiri, quippe malitiā eius in emptione
& venditione consistente, quæ sine precio esse non
possunt. Item spectata rei natura non est simonia,
rem spiritualem cum spirituali commutare vnum
beneficium cum altero, &c.

Neque Simonia est, rem temporalem gratuito
dare, aut remunerationis causa ei offerre, quæ rem
M m m spiri-

spiritualem exhibet (ratio, quia donum gratuitum opponitur precio: quippe quod tanquam vicissim ex iustitia debitum promittitur, neq; refert, licet utrimq; intentio sit sperandae remunerationis. NB. Tamen propter periculum affectus simoniaci talia interdum Ecclesiastico iure prohibentur.

- 9 Si antidotalis remuneratio (v. c. dono tibi pecuniam, sed ea conditione, vt mihi vicissim ex gratitudine praestare debeas rem spiritualem) pro re exhibita spiritali in obligationem pacti ex iustitia vel fidelitatis pacto deducatur, simoniae vitium committitur, quia tunc datio non est gratuita sed onerosa, ideo potius permutatio. Et nisi hoc dicamus nulla erit simonia, nulla usura, quam non liceat tali contrahendi formula declinare, v. c. gratis ac liberaliter tibi conferam, hanc rem spiritualem, sed ea conditione, vt vicissim ex gratitudine mihi obligatus sis ad dandam pecuniam.
- 10 Qui beneficium alicui Ecclesiasticum confert, aut pecunias mutuo dat, generaliter monere potest, vt gratum is se exhibeat cui datur, sed nulla noua obligatio precio aestimabilis imponi debet. Quae ratione diuites cum pauperibus eleemosynam dant, eos hortari solent, vt pro ipsis orent, quasi alias nihil daturi essent, & pauperes vicissim, se oraturos, promittunt: Idem censendum de contractu matrimonii.

NB. Nec simoniacum est, si alicui v. c. Ecclesiasticum beneficium conferas ea intentione & protestatione, vt hoc modo obligatione antidotali gratitudinis te exoneret.

Simonia non est promittere aut donare alteri

rem temporalem sub conditione aut modo, ut spirituale ab ipso opus præstetur - non tamen per modum retributionis seu commutationis; v. c. si parentes filiis munera promittunt sub conditione, ut sacramenta frequentent, puella viro hæretico promittat matrimonium, si Catholicus fieri velit, Ratio, quia non committitur simonia, ubi non est contractus onerosus ac reciprocus, sed liberalis donatio, cum donatarius rem non præstat cum obligatione, ac proinde non in contractum onerosum & reciprocum transit. Quod si obligatio imponatur vicissim promissario v. c. do tibi centum ut eas ad religionem, est simonia, aut si conditio sit de faciendo aliquid in gratiam dantis v. c. do tibi hanc rem, v. c. decem aureos si mihi vel amico de his sacras reliquias est simonia.

Spectata rei materia non est simonia, ut præstare alteri officium spirituale, principaliter propter rem temporalem, quæ inde provenit, non ut precium v. c. propter speratam elemosynam.

NB. Clericus simoniacus est, si propter distributiones tanquam finem operis principalem in Ecclesiam veniat; si finis ille tanquam operis precium intendatur, tali autem seclusa intentione, de ordinario voluntatis operantis spirituale, principaliter propter licitum temporale solum culpa est venialis; Quandoquidem finis huius appetitionis mortaliter pravis non est, sed solum inordinata eius appetitio.

Clerici ministrantes fidelibus spiritualia ab iis temporalia accipiunt, ut iustum ac debitum vitæ stipendium: *Dignus est enim operarius mercede sua.* 1. Corin. 9. Quis militat suis stipendiis

M m m z v n q u a m ?

vnquam? Plenius naturalis iustitia exigit, vt si quis in alterius gratiam atq; commodum occupatus est, & laborat sufficiens victus & sustentatio confiderato statu personæ eius; præbeatur & tunc non accipitur pro spiritali, sed quatenus præcise seruitium est, siue operatio in alicuius gratiam suscepta. Cum enim omni seruienti stipendium & sustentatio debetur, cur non etiam ministris Ecclesiæ? Consequenter ipsi ministri recipientes stipendium (ex pacto) ex iustitia obligantur ad officium spirituale, alioquin stipendium reddere debent, quod ipsis datur propter officium. Neque vero ita gratuitum officium spirituale ministrari debet, vt omne simpliciter debitum ob acceptionem precii temporalis. Nam qui v.c. pactus est, se sacrificaturum pro altero, si is vicissim aliquid refarcit, pro ipso oiet, obligatus imò si solum singulariter promittat.

- 14 Stipendium (Clerico ministranti v.c. celebranti non datur, vt mera eleemosyna, sed vt ex iustitia debitum, licet pauper non sit. Nemo enim suis stipendiis alteri militari seu operari cogitur.
- 15 De stipendio sibi debito Clericus pacisci potest, modo absit exactio turpis auaritiæ, aut simoniæ speciem præse ferens: Ratio, quod enim naturali iure ex iustitia debetur, illud etiam in pactum deducere licitum est. Cæterum cum quantitas stipendii naturali iure determinata non est, lege aut consuetudine taxari potest, imò etiam partium conuentione. Nec est simonia etiam, si pecunia numeretur ante officium præstitum.
- 16 Si Parochus ex decimis, aliis ex prouentibus sufficientem sustentationem habeat, non potest aliquid pro sacramentorum administratione & similibus

libus officiis exigere. Nam omnis exactio iniusta est, quæ fit ratione operis, alioquin ex iustitia debiti cum tunc desit ius siue titulus exigendi: Limita, nisi sit consuetudo legitime præscripta.

Speciale id est in Societ. Iesu quod pro officiis ad 17 proximum erudiendum ad spiritualiter adiuuandum exercitiis nullum temporale stipendium vel elemosynam accipere possit, si nimirum in communi seu in particulari. Quod si aliquid datur in signum gratitudinis accipi potest, cum id non habeat rationem compensationis.

Illud Nauarr: Si alter centum aureos libere daret secluso pacto & ego gratificandi causa centum sacra promitterem sine dependentia vnus promissionis ab altera licitum esset.

In fundatione collegii non potest Societas Iesu 18 se obligare ad dandum concionatorem, confessarium aut professorem: Excipe nisi obligatio docendæ Theologiæ esset accessoria Vniuersitati; Eam enim acceptans societas ex consequenti obligatur, ad ordinarias eius lectiones.

Si Religiosus Societ. Iesu pro sacro ministerio pe- 19 cuniam accepit, restituere debet danti: quia collegium non accipit: Cum illud repugnet voto paupertatis, Ergo danti, idque propter religionem voti, non ob legem iustitiæ, utpote quæ violata non est, quod si tamen alter, cui pecunia reddenda est, contentus sit, ut nomine ipsius pauperibus detur, satisfiet eius obligationi iuxta dictum lib. tract. 5. cap. 7. num. 16.

Religiosus Soc. Iesu non potest spirituale ministe- 20 rium præstare eo pacto, ut stipendium exinde alteri personæ proueniat, utpote peccans contra votum

M m m 3 pauper-

paupertatis cui perinde sit, ac si pro ipso acciperet. Quod si tamen alius sacerdos obligatus sit ad missas v. c. legendas ex fundatione aut dispositione, loco eius sacrificando eum liberare poterit, quia iam praecessit pactum, & ius acquisitum est illi sacerdoti, consequenter Religiosus non cooperatur pacti; seu vt clarius dicam suo sacrificio non acquirit pecuniam, sed solum liberet alterum sua sacrificandi obligatione.

- 2 1 Si minister in casu necessitatis sacramentum ex affectu simoniaco ministrare non vult, nisi oblata ipsi pecunia; non est illicitum dare ad redimendam iniustam vexationem, & auaritiam eius expleendam, datio pecuniae, non nisi per accidens ordinatur ad ministrationem sacramenti, videlicet tanquam reuens, prohibens. Confir. quia datio stipendii ex operantis intentione ordinatur ad sacramentorum v. c. ministrationem siquidem beneficium datur propter officium, tamen quia non datur vt precium operis spiritualis, sed vt necessario sustentatio personae. Iterum dans pecuniam tali causa non intendit alterum inducere ad simoniam, sed abducere à peccato iniustae vexationis, neque refert, etsi dans aduertat accipientem ministraturum eam simoniacè propter pecuniam tanquam precium: Ille enim nihilominus bonam intentionem seruare potest permittendo huius peccatum.

Simili ratione potest dare pro Eucharistia violentè retinenti Tyranno pecuniam ad redimendam vexationem vt à sacrilegio cesset.

- 2 2 Qui in beneficio Ecclesiastico ius acquisitum habet, altera persona quacunque eum iniuste vexante, vexationem istam pecunia redimere non prohibetur. (Ratio, qui enim habet ius spirituale

acquistum, is non dat pecuniam pro eo accipiendo, sed solum pro auertenda iniuria seu vexatione. Nam iniuriam pecunia redimi posse, constat ex libro 1. & 4. ff. de condi& ob turpem causam. Quod si tamen quis in beneficio ius plene acquisitum non habet, simoniam saltem iuris positivi committere censetur, offerendo tali personæ pecuniam, quæ per se ac directè eius promotionem impedire vult, si tamen per accidens v. c. impedit, cum ad ipsum non pertineat collatio beneficii violenter obstando, ne possessionem accipiat, Potest offerre pecuniam ad redimendam vexationem. Dixi ex iure positivo Ecclesiastico: Quia redimere vexationem ab eo ad quem spectat ius spirituale conferre v. c. si dem pecuniam præferantur ut non præferant mihi aliquem indigniorem; vel confirmatori, ut me legitimè electum per iniuriam non repellat: Huiusmodi pactiones censeri solent simoniacæ: Ratio, quia cum isti non tantum iniuste impedire, sed etiam iuste conferre possint aliquod ius spirituale beneficii, ideo quia dateis pecuniam ut non impediunt, quatenus collatores sunt, is censetur non merè vexationem, seu impedimentum remouere velle, sed directè viam sibi ad beneficium præcio comparare.

Simoniacum non est, neque illicitum offerre pecuniam electoribus, ne exequantur propositum personam indignam eligendi, ad redimendam enim vexationem, siue iniustum nocumentum Ecclesiæ id fit, quod si vnus solus dignus censeatur modo non intendatur propter ipsum dare pecuniam, censetur id per accidens esse.

Non est simoniacum in absolute vel dispensatione

M m m 4 tione

tione pecuniam exigere, non ut precium pro collata facultate, sed ut pœnam seu mulctam pro commisso peccato ad pias causas applicandum.

§. III.

De Divisione precij simoniaci.

25 **P**recium simoniæ diuidi solet in munus (debitum iustitiæ commutatione pœccamen & onus aliquod) à manu, munus à lingua, & munus ab obsequio. Per munus à manu non tantum intelligitur pecunia, sed omnis alia res naturalis precio æstimabilis, v. c. si quis Episcopo propter beneficium, vel ordines collatos aliquod debitum remittat simoniacum est.

26 Per munus à lingua intelligitur laus, adulatio, preces pro aliquo interponendæ ex vi pacti expressi vel taciti, ut res aliqua spiritualis vicissim conferatur v. c. Commendabo te apud Principem, si Ecclesiasticum beneficium meo filio conferas. Secluso autem pacto explicito, vel implicito non est simonia precibus vel adulationibus beneficium impetrare: Ratio est, quia ad simoniam non sufficit dare rem spirituales ex motiuo rei temporalis v. c. propter amicitiam: obsequia, preces, sed opus est ut detur pro re temporali tanquam pro precio videlicet in compensationem illius vel ex iustitiæ obligatione.

Per munus ab obsequio intelliguntur quæcunque alia obsequia seu seruitia alicui præstita, vel præstanda sub obligatione conferendi beneficium Ecclesiasticum. Simonia non est, si Episcopus vel collator famulo beneficium conferat sine vilo pacto, dummodo famulus non sine salario intuitu, & cum